Finansutskottets betänkande

1981/82:7

om redovisning av protektionistiska åtgärders konsekvenser

I detta betänkande behandlar utskottet motion 1980/81:1131 av Hans Lindblad (fp) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående redovisning av hur protektionistiska åtgärder inverkar på sysselsättningen.

Motionen

I motionen anförs att regeringen ibland framlägger förslag som kan betecknas som indirekt protektionistiska, eftersom de syftar till att genom andra medel än direkta handelshinder etc. tillfälligt eller permanent upprätthålla en produktion som inte är konkurrenskraftig. De effekter som regelmässigt redovisas för riksdagen är de positiva sysselsättningseffekter som är lätt iakttagbara i det eller de företag som subventioneras. Däremot redovisas sällan de negativa effekterna för andra länder eller effekterna på prisbildningen och konkurrensförhållandena i Sverige av dylika åtgärder.

Det krav som rimligen skulle kunna ställas är enligt motionärens uppfattning att varje förslag från regeringen om tullar, industrisubventioner och andra mer eller mindre protektionistiskt inriktade åtgärder innehåller dels uppgifter om de positiva sysselsättningseffekter i Sverige som man eftersträvar, dels en beräkning av omfattningen av de negativa sysselsättningseffekterna. Om det gäller någonting som riktar sig mot ett eller flera utvecklingsländer bör denna beräkning också omfatta effekterna på sysselsättningen i dessa länder.

Att konstruera en modell för denna typ av redovisningar till riksdagen av vissa förslags konsekvenser kan kräva visst utredningsarbete, men sedan detta utförts bör informationen i princip kunna lämnas i varje proposition som innehåller förslag av denna innebörd, anför motionären.

Utskottet

Kvaliteten, allsidigheten och omfattningen av det beslutsunderlag som finns tillgängligt vid riksdagsbehandlingen av ett ärende är givetvis en viktig fråga. Utskottet delar motionärens uppfattning att den typ av effekter på kort och lång sikt som nämns i motionen i möjlig utsträckning bör analyseras och vägas in vid beredningen i regeringskansliet av förslag om t. ex. industristöd.

Att man också regelbundet skulle redovisa dylika, med nödvändighet ibland mycket osäkra, kalkyler i propositioner etc. ställer sig dock utskottet

tveksamt till. Enligt utskottets uppfattning underskattar motionären såväl de metodologiska som de praktiska problem som är för handen när man skall konstruera en modell av den typ som efterlyses. Som jämförelse kan nämnas att man i arbetet med de svenska långtidsutredningarna som analyshjälpmedel använder bl. a. ekonometriska makromodeller för medel- och långfristig analys. Detta arbete som bedrivs i ekonomidepartementet är emellertid utsträckt under flera år med medverkan av olika myndigheter och ekonomiska forskare etc. Det torde enligt utskottets uppfattning inte vara möjligt att i det löpande arbetet i regeringskansliet bedriva avancerade modellstudier av detta slag. Det är i första hand en uppgift för våra ekonomiska forskningsinstitutioner.

En del av de syften som motionären eftersträvar torde tillgodoses av de utvärderingar av skilda åtgärder som görs mer eller mindre regelbundet. Genom att studera effekterna av faktiskt genomförda åtgärder får vi förbättrad kunskap som kan användas i det politiska beslutsfattandet. Utskottet vill som exempel på dylika studier peka dels på industristödsutredningen Att avveckla en kortsiktig stödpolitik (SOU 1981:72), dels på en undersökning av svensk textilindustri som gjorts vid institutet för internationell ekonomi[1].

Utskottet vill framhålla att man vid beredningen i riksdagsutskotten av förslag om industristöd m. m. givetvis bör ta hänsyn till det materiel som tagits fram i regeringskansliet och att man vidare kan få de problem som motionären tar upp belysta genom s. k. hearings med experter av olika slag.

Med det anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår motion 1980/81:1131.

Stockholm den 24 november 1981

På finansutskottets vägnar
ERIC ENLUND

Närvarande: Eric Enlund (fp), Rolf Rämgård (c), Arne Gadd (s), Bo Siegbahn (m), Per-Axel Nilsson (s), Anita Gradin (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Mona S:t Cyr (m), Torsten Karlsson (s), Karin Flodström (s), Britta Hammarbacken (c), Daniel Tarschys (fp) och Paul Grabö (c).

[1] Carl Hamilton: A New Approach to Estimation of the Effects of Non-Tariff Barriers to Trade on Prices, Employment and Imports. An Application to the Swedish Textile and Clothing Industry, Seminar Paper No. 168 Institute for International Economic Studies, Stockholms Universitet 1980.

GOTAB 69918 Stockholm 1981